

БУЛІНГ: ІНТИМНЕ СЕЛФІ В ІНТЕРНЕТІ — ЖАРТ ЧИ НЕБЕЗПЕЧНИЙ РИЗИК?

(за матеріалами методичної розробки на тему безпеки підлітків від сексуальних ризиків в мережі Інтернет: [http : //nus.org.ua/wp-content/uploads/2019/02/rozrobka-shklnogo-yrokv-na-temy-bezpeki-pdltkv-vd-seksyalnih-rizikv-v-merezh-ntemet](http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2019/02/rozrobka-shklnogo-yrokv-na-temy-bezpeki-pdltkv-vd-seksyalnih-rizikv-v-merezh-ntemet))

Перш за все, ви повинні знати, що розповсюдження та виготовлення порнографічної продукції на території України є кримінально карним діянням, за що передбачена відповідна стаття 301 Кримінального кодексу України.

Якщо ж на фото- або відеоматеріалах зображення дитини (особи до 18 років), така продукція може вважатися дитячою порнографією, за розповсюдження якої особа, причетна до цього, буде засуджена до 12 років позбавлення волі.

У випадку секстингу в переважній більшості випадків підлітки розповсюджують еротичну, а не порнографічну продукцію. Тим не менше, такі дії можуть нанести тяжку шкоду психологічному здоров'ю дитини або молодій людини.

Ви маєте знати про ризики та наслідки, які можуть спричинити ці, на перший погляд, дурниці й жарти, розуміти, що зустрічі із друзями, яких ви знайшли у соціальних мережах, є потенційно дуже небезпечними і навіть можуть коштувати вам життя та здоров'я, а розповсюдження чужих інтимних зображень є злочином. У випадку, коли особа, яка причетна до розповсюдження інформації порнографічного змісту, не досягла віку, за який можна притягнути її до кримінальної відповідальності, таку відповідальність несуть її батьки. Неповнолітня особа підлягає реєстрації на облік в поліції, що в подальшому може негативно вплинути на її долю.

Дослідження Національної спільноти Великої Британії щодо попередження жорстокого ставлення до дітей свідчить, що 16 % дітей надсилають через соціальні мережі свої оголені фото. В Україні, за даними минулого року, нараховано 3 058 630 дітей у віці від 11 до 18 років, тобто близько 489 381 дитини надсилають свої оголені фото, з них кожна друга дитина надсилає свої фото друзям, кожна третя ділиться цими матеріалами з людьми, яких вона знає лише в Інтернеті.

Американська організація THOR, яка була створена відомими голлівудськими акторами, громадськими діячами Ештоном Катчером та Демі Мур, провела дослідження серед 2 100 дітей-жертв онлайн-грумінгу. Кожна четверта дитина була у віці 12 років чи молодше, 62 % дітей погоджувалися на вимагання злочинців та для 68 % з них погрози та вимоги не припиняли збільшуватися.

Секстинг — це обмін власними фото/відео/текстовими матеріалами інтимного характеру, із застосуванням сучасних засобів зв'язку: мобільних телефонів, електронної пошти, соціальних мереж. Секстинг стає все більш популярним серед молоді, особливо серед підлітків. Будь-хто може надіслати своє зображення, якщо у неї є пристрій з камерою та доступ до Інтернету. На перший погляд, це може здаватися жартом, проте наслідки такого вчинку дуже небезпечні. Навіть якщо фото не були опубліковані та залишаються таємницею, дитина постійно перебуває в надзвичайно пригніченому стані: переживає, що її приватні світлина побачать та опублікують сторонні люди, що вона стане об'єктом знущань з боку однолітків. Положення ускладнюється й тим, що їй важко та соромно зізнатися у такому вчинку дорослим, хоча саме їхня участь важлива для вирішення цієї проблеми.

Однак дуже часто світлина та відео потрапляють в Інтернет, де швидко й безконтрольно розповсюджуються між користувачами (у соціальних мережах та чатах), що призводить до кібербулінгу (знущання й глузування через сучасні засоби комунікації),

а потім і до агресивного переслідування, виникнення різного роду проблем. Трапляється, що юнаки та дівчата створюють в соціальних мережах групи з непристойними назвами, куди з помсти викладають інтимні світлини колишніх коханих. Такі дії призводять до травмування психіки жертви, підривають її довіру до оточуючих, створюють проблеми в побудові стосунків у майбутньому, можуть стати причиною втечі з дому та спроб покінчити життя самогубством.

Окрім того, секстинг може стати серйозною перешкодою для самореалізації у дорослому житті (під час навчання чи пошуку роботи), адже більшість сучасних кампаній шукають підтвердження інформації про кандидата також в Інтернеті та соціальних мережах. Повністю ж видалити будь-яку інформацію, розповсюджену в мережі, практично неможливо. Крім того, ці фото можуть потрапити на сайти з дитячою порнографією.

На жаль, нині випадки підліткового секстингу — сумна реальність для України, і діти все частіше потрапляють в ситуації, коли їх фото безконтрольно розповсюджуються. Діти часто не розуміють зв'язок між реальним та віртуальним життям, а також не знають про наявність ризиків, зумовлених секстингом. Мозок підлітка потребує комунікації з оточуючими та пізнання того, що заборонено. Статеве дозрівання провокує хлопців та дівчат на сексуальні експерименти, дослідження. Підлітки можуть надсилати одне одному свої інтимні фото/відео, тому що «інші роблять так само» або тому, що це сприймається як безпечний жарт. Окрім того, за їхньою уявою, це один із способів демонстрації «дорослості», виявлення довіри в романтичних стосунках чи прояв флірту, бажання подобатися, викликати захоплення.

Однак є й інші випадки, коли підлітків, молодих людей та дівчат змушують виготовляти та надсилати такі світлини. **Онлайн-грумінг** — це побудова в мережі Інтернет дорослим/групою дорослих осіб довірливих стосунків з дитиною (підлітком, юнаком, дівчиною) з метою отримання інтимних фото/відео та подальшим їх шантажуванням щодо розповсюдження цих фото. Це найчастіше робиться з метою отримання грошей, однак може бути заради отримання шляхом залякування більш інтимних зображень чи навіть примушування до особистих зустрічей.

Зазвичай злочинці (або злочинні угруповання) реєструються в соціальних мережах під виглядом підлітків чи налагоджують контакт зі школярами в онлайн-іграх, онлайн-знайомствах, через електронну пошту та ін. Вони можуть додаватися дитині або підлітку у друзі, розсилати особисті повідомлення, переглядати сторінки дітей і шукати серед них таких, яким бракує любові та турботи вдома. Такі діти можуть писати у себе на сторінках у соціальних мережах: «мене ніхто не любить, навіщо я народився/лася» або «мені дуже самотньо» та ін. Протягом деякого періоду злочинець веде листування з дитиною (підлітком, юнаком, дівчиною), будуючи довірливі стосунки, а з часом отримує від неї більш відверті світлини. Далі злочинець за допомогою шантажу та залякування починає вимагати більш інтимні фото/відео, гроші або особисті зустрічі, погрожуючи надіслати ці фото батькам дитини та всім її друзям, а також розмістити у навчальному закладі.

На жаль, такі злочини все частіше трапляються в Україні. Потрапивши в таку складну ситуацію, діти відчують самотність, відчай та безвихідь, тому погоджуються на всі умови кривдників. Через таке психологічне пригнічення та страх дитини більшість випадків онлайн-грумінгу залишаються прихованими і не доходять до слідчих органів, хоча це тяжкі злочини (вимагання та примус до вироблення дитячої порнографії) і законодавство України передбачає за це кримінальну відповідальність.

Пам'ятайте: якщо ви потрапили у подібну ситуацію, ви не самотні. Існують різні способи вирішення проблем, які здаються вам непереборними. Не залишайтеся наодинці з ними.

Бережіть себе. Практичний психолог ХДСЕК Степанова Л.Б.